

ПРОФЕСІЙНЕ СПРЯМУВАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Історичний досвід свідчить про те, що всесвітньо відомі особистості, фахівці різних галузей пройшли досить велику школу професійної освіти та виховання. Сучасні професійна освіта та виховання повинні передбачати розкриття внутрішнього потенціалу особистості, тобто виникає потреба в наданні допомоги цій особистості надалі поєднати свої набуті професійні знання із суспільними інтересами. Лише за такої умови особа має можливість «знайти» себе і стати повноцінним членом громадського суспільства.

На початку ХХІ століття складається новий образ науки і новий раціоналізм. Не враховувати плин часу та пов'язану з цим переоцінку цінностей неможливо. Освіта нашого часу повинна якомога більше уваги приділяти самій особистості. Освіта має бути не тільки і не стільки виробничоцентрична, скільки культуроцентрична, тобто повинна нести новим поколінням ідеї гуманізму та раціоналізму, що означає служити потребам як конкретної людини, так і суспільства в умовах глобалізації навіть усього людства, але з урахуванням реалій, що склалися на початку нового тисячоліття. Така мета може бути реалізована лише засобами добре спланованої та організованої гуманітарної освіти.

Значення дисциплін гуманітарного блоку як складової освітнього процесу надзвичайно велике. Засвоєння певного обсягу інформації з історії України, філософії, мовознавства, культурології та інших напрямків визначає, з одного боку, глибину та якість освіти, а з іншого – дає можливість молодому спеціалісту не тільки знайти різноманітні підходи у вирішенні низки певних професійних питань, але й проявити свої особистісні якості та інтелектуальний рівень у процесі роботи і в повсякденному житті.

Підготовка висококваліфікованих фахівців неможлива без підвищення рівня та якості гуманітаризації навчально-виховного процесу. Перед сучасною вищою освітою стоїть завдання, вирішення якого має велике значення.

Вища освіта проводить підготовку всебічно освічених, творчо і критично мислячих спеціалістів, з їх умінням впевнено орієнтуватися в безперервному потоці наукової інформації та здатністю аналізувати складні проблеми, а також виконує функції виховання молодого спеціаліста з гуманістичними якостями: повагою до людей, культурою спілкування тощо. Тільки за такого підходу до освіти та виховання фахівець може стати провідником наукового прогресу та бути носієм духовної культури, інтелігентності, що притаманні українському народові. Висококваліфікований фахівець повинен повною мірою володіти не лише

професійними знаннями, але й мати глибокі методологічні знання, щоб вміти самостійно приймати рішення для розв'язання проблем на виробництві і брати відповідальність на себе за їх реалізацію. Гуманітарна підготовка фахівця є підґрунтям для зміцнення професійної компетентності фахівця. Для розвитку та впровадження гуманістичної концепції в навчально-виховний процес покликані викладачі гуманітарних дисциплін.

Студенти в процесі підготовки повинні оволодіти певною критичністю мислення, вмінням оцінювати те, що треба пізнати, вмінням пов'язати теоретичні знання із практикою, співпрацювати з людьми, розвинути здібності до сприйняття і адаптації в умовах різних видів професійної діяльності

З. А. Сивогракова

ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ І ДЕТЕРМІНАНТ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У СУЧАСНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Розробка дієвих психолого-педагогічних підходів щодо розвитку особистості фахівця, який відповідає у своїх професійних якостях сучасним суспільним ринковим очікуванням, вимагає з'ясування психологічних критеріїв, яким він має відповідати, сучасного розуміння змісту понять психологічної й професійної компетентності, професіоналізму, професійної готовності, професійного самовизначення тощо.

З огляду на розуміння взаємозв'язку професійного й особистісного розвитку людини у межах психології праці (Є. А. Клімов, Н. С. Пряжников), психіка людини розуміється як така, що сповнена конкретним професійним змістом, адже у процесі професійного навчання, накопичення досвіду роботи відбуваються зрушення в усій індивідуально-особистісній будові психіки людини. Професіоналізм розуміється не лише як досягнення людиною високих показників у професійній діяльності, але й як певний вияв її професійної мотивації, професійного мислення, системи прагнень, ціннісних орієнтацій тощо.

Вагоме місце у формуванні особистості професіонала посідає феномен професійного самовизначення. Поняття професійного самовизначення у дослідженнях і практиці минулих років (і до певної міри на сучасному етапі), особливо в контексті розгляду вікових особливостей професійного становлення особистості в підлітковому і юнацькому вікових періодах, розумілося науковцями як процес вибору професії, зіставлення можливостей особистості з вимогами професії, а також як розвиток професійно необхідних якостей людини і «знаходження смислу праці, що